

Färjor

Med Frösön som centrum i Jämtland har trafiken över Rödösundet varit mycket viktig. Den öppnade vägen från Frösön mot Västra Jämtland och mot Norge. Sommartid har man använt enkla färjor och på vintern var det vinterväg över sundet

Från början var det enkla roddfärjor som senare kom att förses med segel. 1900 fanns det tre sådana färjor i sundet. Den största kunde ta tre hästar och kärror

När isarna frös till på hösten stakade man en isväg över sundet. Den användes både av gående och hästskjutsar. Så var det till 1938 när Storsjön reglerades. Då flyttades isvägen till sträckan Undrom-Västbyviken, alltså en bra bit ut på Storsjöflaket

Den handdrivna färjan ersattes 1925 av en motordriven. Den var i drift fram till 1950 då den ersattes av en något större (för fyra bilar)

Fram till ungefär år 1900 var det böndernas uppgift att sköta vågar och även färjor. Ansvaret togs då över av vägdistriktet. För att finansiera verksamheten fick trafikanterna betala en avgift.

1900 kom den första riktiga färjan med styrlina. Den var byggd av trä och drogs för hand

Under 1950- och 1960- talen var det relativt tät busstrafik från Östersund till Rödösundet. 1961 gick det t.ex. 11 turer per dag. De flesta ner till Rödösundet och några till Västbyn. Då hade bussarna både chaufför och konduktör. 1953 kostade terminskortet för skolor 50 kr/termin

Minnesstenen

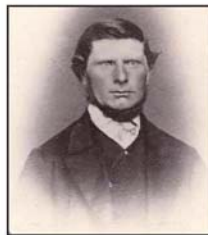
Fredagen den 9 September (marknadsfredagen) 1898 seglade färjemannen Carl Fredrik Johansson och hans medhjälpare Blomkvist med en av de äldre mindre segelfärjorna till Östersund för att hämta gods.

De lastade in 90 säckar (9.000 kg) gödningsämnen, några rullar sulläder till Rösöns Handelsbolag och en del åkerbruksredskap som plogar samt några kokspisar. Vid 19-tiden startade hemfärden till Rödön och de sågs då under segel passera Frösöbron med en frisk förlig vind.

På lördagsmorgonen började man bli oroliga hemma i Rödön när de inte kommit hem och började undra vart de tagit vägen. En äldre kvinna i Bergtorpet (kan vara nuvarande Hjälmortpet) hade hört rop på hjälp under kvällen. Man började därför söka efter de saknade i närheten av Kycklingholmen. Ett 45-tal båtar deltog under en vecka i dessa eftersök. Det draggades men utan resultat.

Stenen har rests av tacksamma trafikanter

Carl Fredrik Johansson f. 1834 i Kyrkefalla (Tibro) Skaraborgs län inte långt från Vättern. Han var färjeman i Rödösundet och boende på Frösön och senare Rödön (nuvarande Gregorssons). Olyckan skedde på fredagen och på söndagen skulle han i kyrkan ha fått motta Patriotiska Sällskapets medalj för långvarig och trogen tjänst. Han hade just erhållit avsked efter 33 års tjänst.

Godmansdykaren Georg Axel Pettersson Östersund tror sig ha lokaliserat olycksplatsen. Detta enligt en artikel i Östersunds-posten den 12 februari 1964. På ca sju meters djup hittade han en formation som liknade en mur. Vid närmare undersökning visade det sig vara i formen av travade säckar. Förmodligen gödningsämnessäckarna. På platsen stupar botten brant neråt och vid dykning ner till ca 46-47 meter har han iakttagit konturer i bottenlammet som tyder på att färjan ligger där.

Trolig haveriplats

Rödösundet

Ångbåtstrafiken

Rödösundets ångbåtsbrygga

Redan på 1850-talet trafikerades Rödösundet av hjulångaren Jemtland som var Storsjöns första ångbåt. Då fanns det ingen brygga att förtöja vid. Man kan gissa att den anlade i viken vid Tibrandshögen där det är sandstrand och tvärdjupt.

1875 uppfördes en brygga som kom att finnas kvar till 1946 när den revs. 1878 var det ett lantbruksmöte i Rödön och då trafikerade ångarna Carl XV, Odin och Östersund Rödösundet. Under sommarhalvåret trafikerades Rödösundet efter en tidtabell.

Odin hade sitt vedupplag vid Rödösundet. 1891 hade även ångbåten Framåt ett vedupplag här. Ångslupen Aspånäs var stor kund hos Ångbåtsbyggeföreningen.

En resa från Östersund tog en timma och båtarna hade fullständiga spritträttigheter. 1907 angjorde Thomée, Östersund, Idog, Carl XV och Aspånäs bryggan. 1908 nämns Tor för första gången vid bryggan. Från 1910 och några år framåt besökte även Hebe och Bergsviken bryggan. Hebe var timmerdragare. Bergsviken blev senare gruspräm och trafikerade bryggan vid Granlundsgrusgropen.

Frakttaxa Tor

Styckegods	100 kg	0,35 kr
Gödningsämnen	100 kg	0,30 kr
Fotogen Per fat		0,75 kr
Öl & vattenlädor	100/2	0,50 kr
Hö Per bunt		0,30 kr
Hästar Per styck		1,50 kr
Nöt och gris Per styck		1,00 kr
Kördon Per styck		1,00 kr
Personavgift Per styck		1,20 kr

Byn Rödösundet

Rödösundet finns inte i Lantmäteriets register. Fastigheterna har beteckningen Vike eller Undrom. Före laga skifte hade Vike, Undrom, Prästbordet och Västbyn mark här. Vid laga skifte 1847 fastställdes gräns mellan Vike och Undrom. Den kom att ligga från brofästet och västerut.

Det fanns ingen bebyggelse inom området fram till 1886 när Jonas Jonsson Vike 2:3 säljer mark till skomakaren Henrik Jonsson och hans hustru Maria Grellsdotter från Plassen. De bygger upp ett torp Vike 2:6 närmast färjestället.

1906 köper Per Grellsson ett markområde från Vike 2:3 och bygger upp torpet Vike 2:4 nuvarande Gregorssons. Dottern Emma bygger sig en liten stuga. Att här varit öde fram till slutet av 1800-talet har förmodligen berott på att den uppodlade marken inte varit tillräckligt bärfärdig för att anlägga en jordbruksfastighet.

Rödön fick elektricitet 1918 men Rödösundet fick vänta till 1938 på denna modernitet. Rödöborna ville inte kosta på ledningsdragning till två torp.

Henrik och Maria Jonsson, Henrik hade amputerat ett ben. Maria hjälpte till med försörjningen genom att tvätta kläder på ångbåtsbryggan.

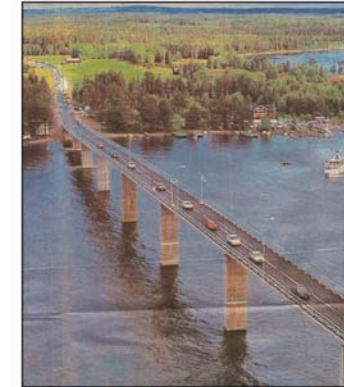

På Tibrandshögen finns resterna av en borg (Tibrandsholm) från 1300-talet. Här huserade den danske fogden Tibrand. Viken framför går under namnet "Galgbäcksviken" eftersom det var en avrättningsplats ovanför viken. Numera är viken en välbesökt badplats.

Rödösundsbron

1895 väcktes frågan om att bygga bro över Rödösundet. Det var fyra Rödöbönder som hade startat ett företag för att sälja foder till regementet på Frösön. Det togs fram ritningar arbetsplan och det gjordes en kalkyl. Det skulle kosta 291.000 kr + ideella insatser. Det hela föll på att man inte fick statliga bidrag.

I samband med olympioplanerna i Åre och Östersund i slutet av 1980-talet kom brofrågan åter upp. Förslaget att bygga bro baseras på att förbättra kommunikationerna mellan Östersunds Flygplats och västra Jämtland (Åre). Vägavståndet förkortas 20 km jämfört med omvägen runt Östersund. Tidsvinsten blir ca 20 minuter. Bron möjliggör fler och snabbare flygbussar mot Åre. Det ger starkt bidrag till utvecklingen av turismen. Bron får också betydelse som lokal förbindelse mellan Rödön och Östersund-Frösön. Avståndet mellan Östersund och Rödön blir ca 7 km kortare I genomförandeplanen säger man att i nuläget finns ett brobygge med i en förenklad flerårsplan för länstrafikanläggningar planerade under 1989-1997. Finansieringsfrågan är ej löst. Länsstyrelsen och vägverket anser det angeläget att ersätta färjeförbindelsen över sundet med bro och utreder finansieringsformen.

Bron invigdes 29 Juni 1993

Bron kostade ca 60milj. att bygga. Staten var beredd att ställa upp med 40 milj. Resterande 20 milj. betalades med ett lån som ett nybildad brobolag tog upp med borgen från berörda kommuner och några lokala bolag. Intäkterna skulle komma från broavgifter. För personbilar kostade det 16 kr per överfart. För bussar och lastbilar betydligt mera.

Bron byggdes i första hand för turistnäringen men det visade sig snabbt att det var lokalbefolkningen som fick finansiera brobygget. Byalaget och även enskilda började arbeta för att få bort brotullen

Efter några års insåg politikerna hur fel det hade blivit. Den 27 Feb 1999 firade vi brotullens avveckling med en stor fest på Rödöns bygdegård

Mötesplats

I slutet av 1920-talet köper Edit och Erik Wärmeffors fastigheten Vike 2:6 som är fastigheten vid färjestället. De låter bygga om torpstugan till sommarkaffé och bygger även en dansbana. Det här blev en viktig mötesplats. Här samlades ungdomarna på helgerna och här stannade resenärerna upp i väntan på färjan över till Frösön. På helgerna kom stadsborna för att bada och sola i den lilla viken vid Tibrandshögen.

Edit född Hurtig 1902 och Erik 1902 Erik var snställd i dåvarande Televerket.

Edit var en driftig person som ordnade allehanda tillställningar för att locka folk till serveringen. Hon ordnade dansuppvisningar, boxning osv. På höstarna surströmmingskalas där gästerna kom med ångbåt från Östersund.

Dansbanan var en viktig del i verksamheten. På söndagskvällarna var danserna välbesökta. På söndagarna var konkurrensen från andra ställen liten. De värnpliktiga på flyget hade kommit tillbaka från helgedigheten. Här spelade de populäraste Jämtlands- orkestrarna.

I serveringen fanns det både flipperspel och dukebox som Erik skötte med omsorg. Han gick många gånger per dag och hämtade dricka från jordkällaren. Det var pommac, loranga, sockerdricka och hallon. Edit hade alltid någon flicka anställd i kafé.